

FrieslandCampina

Halfjaarbericht 2013

Koninklijke FrieslandCampina N.V.

Kerncijfers

	2013 eerste halfjaar	2012 ¹ eerste halfjaar	Mutatie in %	2012 ¹ jaar
Resultaten				
In miljoenen euro's				
Netto-omzet	5.524	5.089	8,5	10.309
Bedrijfsresultaat	275	220	25,0	487
Winst	164	140	17,1	278
Bedrijfsresultaat als % netto-omzet	5,0	4,3		4,7
Balans				
In miljoenen euro's				
Balanstotaal	7.112	6.420	10,8	6.831
Totaal eigen vermogen ¹	2.437	2.173	12,1	2.258
Nettoschuld ²	1.122	1.059	5,9	685
Totaal eigen vermogen als % van het balanstotaal	34,3	33,8		33,1
Kasstroom				
In miljoenen euro's				
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	168	247	-32,0	842
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-295	-461	-36,0	-702
Investeringen				
In miljoenen euro's				
Investeringen	185	148	25,0	423
Waardecreatie				
In euro's per 100 kilogram melk (excl. btw, bij 4,41% vet en 3,47% eiwit)				
Pro forma prestatietoeslag ⁴	1,81	1,42	27,5	1,42
Pro forma reservering ledenobligaties ⁴	1,24	0,95	30,5	0,95
Garantieprijs	37,03 ³	34,14	8,5	33,87
Pro forma melkprijs ⁴	40,08	36,51	9,8	36,24
Pro forma weidemelkpremie ⁵	0,32	0,32	0,0	0,32
Pro forma overige componenten ⁶	0,10	0,11	-9,1	0,12
Pro forma melkprijs + overige componenten	40,50	36,94	9,6	36,68
Melkaanvoer van leden (in miljoenen kg)	4.641	4.560	1,8	8.860

¹ Vanaf 1 januari 2013 past FrieslandCampina de gewijzigde IFRS regels toe inzake personeelsbeloningen. De vergelijkende cijfers 2012 zijn aangepast voor de effecten van de nieuwe regels.

² De nettoschuld betreft langlopende rentedragende verplichtingen, verplichtingen aan financiers, het saldo van de verplichtingen aan en vorderingen op gelieerde ondernemingen minus ter vrije beschikking staande liquide middelen.

³ Betreft saldo garantieprijs van 36,95 euro en een verrekening van 0,08 euro voor een te lage inschatting over het eerste halfjaar 2013.

⁴ De definitieve prestatietoeslag, reservering ledenobligaties op naam en melkprijs worden bepaald op basis van de winstcijfers over het gehele jaar.

⁵ Melkveehouders die weidegang toepassen ontvangen een weidemelkpremie van 0,50 euro per 100 kilo melk. Gemiddeld over alle FrieslandCampina ledenmelk is dit 0,32 euro per 100 kilo melk.

⁶ Overige componenten betreffen het totaal bedrag van uitkeringen per 100 kilo melk van Campina melk van 0,90 euro, Landliebe melk van 1,00 euro per 100 kilo melk en daarnaast is voor biologische melk een eigen biologische garantieprijs betaald. Gemiddeld over alle FrieslandCampina ledenmelk is dit 0,05 euro per 100 kilo melk.

5.524 miljoen euro

netto-omzet stijgt met 8,5%

164 miljoen euro

winst stijgt met 17,1%

168 miljoen euro

kasstroom uit operationele activiteiten

185 miljoen euro

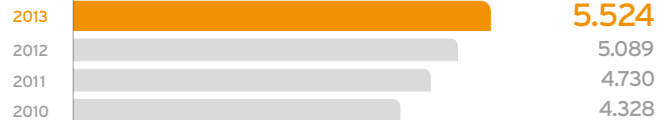
investeringen

40,08 euro

melkprijs voor leden stijgt met 9,8%

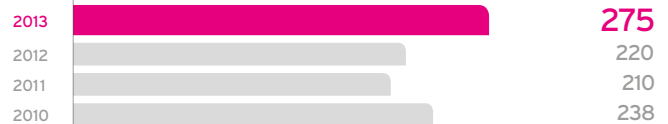
Netto-omzet

in miljoenen euro's

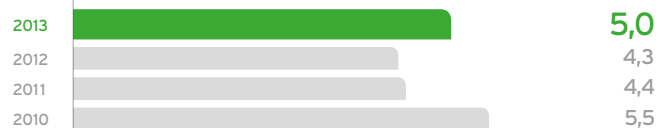
Bedrijfsresultaat

in miljoenen euro's

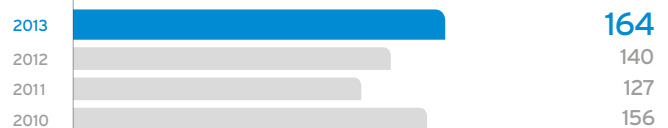
Bedrijfsresultaat in % netto-omzet

in procenten

Winst

in miljoenen euro's

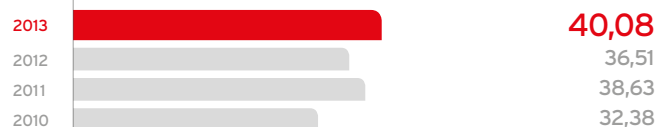
Operationele kasstroom

in miljoenen euro's

Melkprijs

in euro's per 100 kilogram, excl. btw

Belangrijkste ontwikkelingen eerste halfjaar 2013

Stijging netto-omzet

Verbetering resultaat

- Bedrijfsresultaat stijgt met 25,0 procent naar 275 miljoen euro

- Winst neemt toe met 17,1 procent naar 164 miljoen euro
- Kasstroom uit operationele activiteiten neemt af naar 168 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 247 miljoen euro) als gevolg van toename van het werkkapitaal door met name hogere prijzen

Pro forma prestatietoeslag en melkprijs hoger

- Pro forma prestatietoeslag (1,81 euro) en pro forma uitgifte ledenobligaties (1,24 euro) stijgen in totaal naar 3,05 euro per 100 kilo melk (eerste halfjaar 2012: 2,37 euro)

- Garantieprijs stijgt naar 37,03 euro per 100 kilo melk (eerste halfjaar 2012: 34,14 euro)

Overig

- Acquisitie Zijerveld/Den Hollander Food

- Netto-omzet stijgt met 8,5 procent naar 5.524 miljoen euro door meer verkopen van toegevoegdewaarde producten (2,0 procent), hogere verkoopprijzen (3,2 procent),

acquisities (3,8 procent) en ondanks negatieve valutaffecten (-0,5 procent)

- Volumegroei strategische productcategorieën 6,1 procent

- Verdere groei en resultaatverbetering voor de business groups Consumer Products International en Ingredients
- Positief resultaat business group Cheese, Butter & Milkpowder met name door verbeterde markt-omstandigheden

- Resultaat business group Consumer Products Europe onder druk door verdere verslechtering marktomstandigheden in Europa; studie gestart naar maatregelen

- Pro forma melkprijs voor leden coöperatie stijgt naar 40,08 euro per 100 kilo melk (eerste halfjaar 2012: 36,51 euro per 100 kilo melk)
- Pro forma weidemelk-premie 0,32 euro per 100 kilo melk (eerste halfjaar 2012: 0,32 euro)

- Perpetuele obligatie afgelost

Goed eerste halfjaar 2013 voor FrieslandCampina: prestatie voor leden-melkveehouders stijgt met 29 procent naar 3,05 euro

Winst stijgt met 17 procent, omzet groeit met 8,5 procent

De netto-omzet van Koninklijke FrieslandCampina N.V. is in het eerste halfjaar 2013 met 8,5 procent toegenomen tot 5.524 miljoen euro. De winst steeg met 17,1 procent naar 164 miljoen euro. Hogere verkoopprijzen en de verkoop van meer producten met toegevoegde waarde hebben bijgedragen aan de omzetgroei en de verbetering van het resultaat. De business groups Consumer Products International en Ingredients verbeterden opnieuw hun omzet en resultaat. De categorie kindervoeding realiseerde de sterkste groei, zowel in de consumentenmarkt als in de business to business markt. De business group Cheese, Butter & Milkpowder realiseerde een positief resultaat door hogere verkoopprijzen. Omzet en resultaat van de business group Consumer Products Europe bleven achter als gevolg van de achterblijvende consumentenbestedingen in Europa. De prestatie van de onderneming ten behoeve van de leden-melkveehouders nam toe met 28,7 procent naar 3,05 euro.

Verdere groei netto-omzet

De toename van de netto-omzet is gerealiseerd door hogere verkoopprijzen als gevolg van de hogere garantieprijs voor melk, meer verkopen van producten met toegevoegde waarde en acquisities. Met name de hogere verkoopprijzen van kaas, boter en ingrediënten droegen bij aan de omzetgroei. Andere producten volgden met enige vertraging deze prijsontwikkelingen. In Europa was er sprake van druk op het volume en omzet als gevolg van achterblijvende consumentenbestedingen. De business group Consumer Products Europe is een studie gestart om de organisatie aan te passen aan de lastige marktomstandigheden. De verschuiving in de portfolio van commodities naar producten binnen de groeicategorieën kindervoeding, zuivelranken en merkkazen heeft zich verder voortgezet. De acquisities van Alaska Milk Corporation in de Filipijnen (maart 2012), Yoko Cheese (oktober 2012), Zijerveld en Den Hollander Food (mei 2013) droegen voor 195 miljoen euro (of 3,8 procent) bij aan de omzetgroei. De autonome omzetgroei bedroeg 5,1 procent. Valuta-effecten hadden per saldo een negatief effect op de omzet van 0,5 procent (-22 miljoen euro).

Verbetering bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat nam in het eerste halfjaar 2013 toe met 25,0 procent tot 275 miljoen euro. De toename is met name het gevolg van hogere verkoopprijzen van kaas, boter en melkpoeder, de toename van de verkopen van toegevoegde waarde producten en de verbetering van de marges bij Consumer Products International en Ingredients.

Billboard van Rainbow in Saoedi-Arabië.

De bedrijfslasten zijn in het eerste halfjaar 2013 met 7,7 procent toegenomen naar 5.253 miljoen euro als gevolg van acquisities en hogere kosten voor verpakkingsmaterialen en grondstoffen (eerste halfjaar 2012: 4.878 miljoen euro). De pro forma vergoeding aan de leden-melkveehouders voor de melk is in het eerste halfjaar 2013 met 11,6 procent toegenomen als gevolg van de hogere melkprijs, naar 1.892 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 1.696 miljoen euro). FrieslandCampina heeft in China een boete gekregen van 5,9 miljoen euro. De National Development and Reform Commission (NDRC) had geconcludeerd dat FrieslandCampina Trading (Shanghai) contracten met afnemers had afgesloten die niet in lijn lagen met de lokale wetgeving. FrieslandCampina heeft de boete betaald en de kosten zijn verwerkt in de cijfers van het eerste halfjaar.

Winst hoger

De winst over het eerste halfjaar 2013 steeg met 17,1 procent tot 164 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 140 miljoen euro). De stijging van de winst is het gevolg van het hogere bedrijfsresultaat, ondanks hogere financierings- en belastinglasten. De winst toe te rekenen aan de aandeelhouder van de vennootschap (de coöperatie) bedraagt 105 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 84 miljoen euro).

Prestatie onderneming voor leden-melkveehouders 3,05 euro

De prestatie van de onderneming bestaat uit de prestatietoelage en de uitgifte van ledenobligaties voor de leden-melkveehouders van Zuivelcoöperatie FrieslandCampina U.A. De pro forma prestatietoelage bedraagt over het eerste halfjaar 2013 1,81 euro per 100 kilo melk exclusief btw (eerste halfjaar 2012: 1,42 euro). De pro forma uitgifte van ledenobligaties over het eerste halfjaar 2013 is uitgekomen op 1,24 euro per 100 kilo melk (eerste halfjaar 2012: 0,95 euro). In totaal bedraagt de prestatie van de onderneming 3,05 euro per 100 kilo melk (eerste halfjaar 2012: 2,37 euro), een stijging van 28,7 procent.

De garantieprijs over het eerste halfjaar 2013 is 37,03 euro exclusief btw per 100 kilo melk. Dit is een toename met 8,5 procent ten opzichte van het eerste halfjaar 2012: 34,14 euro. De toename van de garantieprijs is het gevolg van hogere melkpreizen van de referentiebedrijven.

De pro-forma melkprijs eerste halfjaar 2013 bedraagt 40,08 euro exclusief btw per 100 kilo melk. Ten opzichte van het eerste halfjaar 2012 (36,51 euro) is dat een toename met 9,8 procent. De pro-forma melkprijs is gestegen door de hogere garantieprijs, de doorrekening daarvan in de markt en het verbeterde resultaat van de onderneming.

Vanaf 2013 bestaat de biologische melkprijs, die op jaarbasis aan de biologische leden wordt betaald, uit de biologische garantieprijs, de prestatietoelage en de uitgifte van ledenobligaties-vast (reservering op naam). De biologische garantieprijs over het eerste halfjaar 2013 bedroeg 44,94 euro exclusief btw per 100 kilo melk bij 4,41 procent vet en 3,47 procent eiwit. Berekend over de totale hoeveelheid FrieslandCampina melk bedraagt de hogere vergoeding voor biologische melk 0,05 euro per 100 kilo melk. Leden-melkveehouders die hun melkkoeien ten minste 120 dagen

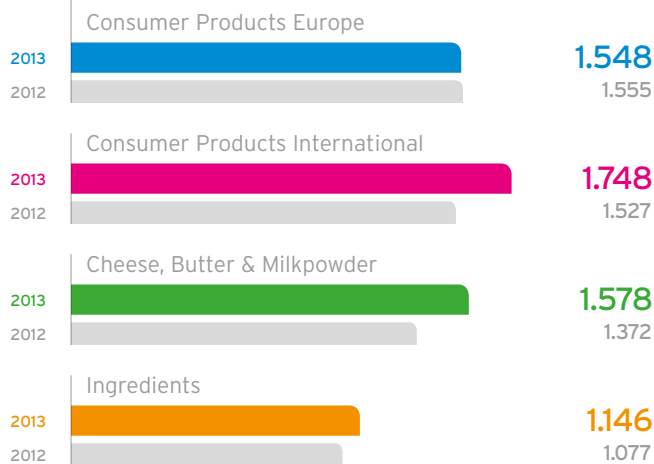
per jaar, minimaal 6 uur per dag in de wei laten grazen, ontvangen sinds 1 januari 2012 een weidegangpremie van 0,50 euro per 100 kilo melk. Berekend over alle ledenmelk bedraagt de weidegangpremie 0,32 euro per 100 kilo melk. Andere toeslagen betreffen per 100 kilo 0,90 euro voor Campina melk en 1,00 euro voor Landliebe melk. Berekend over de totale hoeveelheid FrieslandCampina melk bedragen deze bijzondere toeslagen 0,05 euro per 100 kilo melk. Tezamen met de vergoeding voor biologische melk bedraagt de overige componenten dus 0,10 euro per 100 kilo melk.

Ten opzichte van het eerste halfjaar 2012 is de rente op ledenobligaties afgenomen van 22 miljoen euro naar 16 miljoen euro als gevolg van de daling van de Euribor. Per 100 kilo ledenmelk bedraagt de gemiddelde rente-uitkering 0,35 euro.

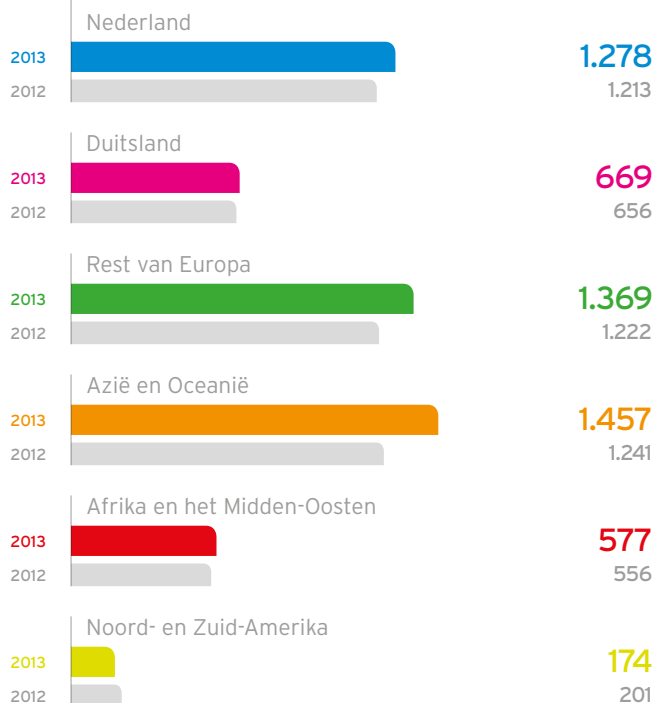
De melkprijs van FrieslandCampina bestaat uit de garantieprijs, de prestatietoelage en de uitkering in ledenobligaties. Daarbovenop betaalt de onderneming toeslagen voor weidegang, Campina melk, Landliebe melk en biologische melk. De garantieprijs is het gewogen gemiddelde van de jaarmelkpreizen voor boerderijmelk van de referentiebedrijven (twaalf Duitse zuivelbedrijven, Arla Foods in Denemarken, Bel Leerdammer, Cono Kaasmakers en DOC Kaas in Nederland en Milcobel in België) en is inclusief een eventuele nabetaling van de referentiebedrijven aan hun melkveehouders en de eventuele vorming van vermogen op naam van leden van deze referentiebedrijven. De hoogte van de prestatietoelage en de uitkering van de op naam bijgeschreven ledenobligaties-vast zijn afhankelijk van de financiële prestatie van de onderneming FrieslandCampina en het reserveringsbeleid. Van de winst van Koninklijke FrieslandCampina N.V. wordt 50 procent toegevoegd aan het eigen vermogen van de vennootschap, 30 procent wordt contant uitgekeerd aan de leden-melkveehouders voor de geleverde melk als prestatietoelage en 20 procent wordt uitgekeerd aan de leden-melkveehouders in de vorm van ledenobligaties-vast. De berekening van de FrieslandCampina melkprijs kan worden aangepast indien in enig jaar een goodwill impairment ter hoogte van een bedrag van ten minste 100 miljoen euro noodzakelijk is. In 2013 vindt evaluatie van het reserveringsbeleid plaats waardoor de systematiek in 2014 aangepast zou kunnen worden voor de periode 2014-2016.

Netto-omzet naar business group

in miljoenen euro's

Netto-omzet naar afzetgebied

in miljoenen euro's

Operationele kasstroom afgenomen

De kasstroom uit operationele activiteiten is afgenomen naar 168 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 247 miljoen euro), als gevolg van toename van het werkkapitaal door stijging van de garantieprijs waardoor de waarde van voorraden en vorderingen toenam. Het saldo van de uitgaande kasstromen uit investerings- en financieringsactiviteiten is gestegen. In het eerste halfjaar 2013 bedroeg de uitgaande kasstroom voor investeringen in uitbreiding van productielocaties 220 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 177 miljoen euro). Daarnaast is in contanten 80 miljoen euro geïnvesteerd in de acquisitie van Zijerveld en Den Hollander Food. Het merendeel van de investeringen kon worden gefinancierd uit eigen middelen. Daarnaast zijn de perpetuele obligaties van 125 miljoen euro afgelost. De kasstroom uit financieringsactiviteiten is uitgekomen op -98 miljoen euro. Het saldo liquide middelen is afgenomen van 756 miljoen euro (ultimo 2012) naar 524 miljoen euro.

Financiële positie

De nettoschuld bedroeg 1.122 miljoen euro per 30 juni 2013. Ten opzichte van ultimo 2012 betekent dit een stijging van 437 miljoen euro voornamelijk als gevolg van de aflossing van de perpetuele obligaties en afname van de kasstromen zoals toegelicht in de vorige paragraaf.

Het eigen vermogen was per 30 juni 2013 2.437 miljoen euro (ultimo 2012: 2.258 miljoen euro). Het eigen vermogen is versterkt door de pro forma reservering uit de winst en eenmalige toename als gevolg van het vervallen van de DFE put-optie, gecompenseerd door de aflossing van de perpetuele obligaties.

Vanaf 1 januari 2013 past FrieslandCampina de gewijzigde IFRS regels toe inzake pensioenen. Als gevolg hiervan zijn de vergelijkende cijfers 2012 aangepast voor de effecten van de nieuwe regels. De totale impact op het eigen vermogen per 1 januari 2013 bedraagt 256 miljoen euro negatief. Als gevolg hiervan is de solvabiliteit (eigen vermogen als percentage van het balanstotaal) gedaald van 36,8 procent naar 33,1 procent eind 2012.

Gedurende de eerste helft van 2013 is de solvabiliteit gestegen naar 34,3 procent (ultimo 2012: 33,1 procent) door versterking van het eigen vermogen. Per 30 juni 2013 voldoet FrieslandCampina ruimschoots aan de bankconvenanten.

Het negatieve saldo van financieringsbaten en -lasten is toegenomen met 10 miljoen euro, wat resulteert in een last van 28 miljoen euro. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een negatief koersresultaat in 2013 van 4 miljoen euro op vorderingen en schulden in vreemde valuta (2012: 14 miljoen euro positief voornamelijk gerealiseerd op de tijdelijke financiering van de acquisitie van Alaska Milk Corporation). Anderzijds is de financieringslast voor de DFE put-optie 13 miljoen euro lager dan in het eerste halfjaar 2012 doordat de put-optie is vervallen in 2013.

De netto rentelast bedraagt 20 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 19 miljoen euro).

Het resultaat uit joint ventures en geassocieerde deelnemingen is afgenomen met 1 miljoen euro naar 6 miljoen euro in het eerste halfjaar 2013.

De belastinglast bedroeg 89 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 69 miljoen euro). De toename is voornamelijk het gevolg van de hogere winst.

Financiering

FrieslandCampina maakt gebruik van leningen van meerdere groepen financiers (leden-melkveehouders, banken en investeerders). Een groot deel van de financiering met vreemd vermogen is ondergebracht bij financiële instellingen binnen en buiten Nederland. Het hoofdbestanddeel van de bankleningen wordt gevormd door een gecommiteerde kredietfaciliteit met een omvang van 1 miljard euro die loopt tot en met augustus 2015. Het hoofdbestanddeel van de uitstaande institutionele leningen bedraagt 0,8 miljard US dollar.

FrieslandCampina heeft op 3 juni 2013 haar 7,125 procent perpetuele cumulatieve achtergestelde obligaties van 125 miljoen euro uit 2003 afgelost. De notering van de obligatie aan Euronext Amsterdam is hiermee beëindigd. Door de sterke eigen vermogenspositie is het belang van de perpetuele obligaties van 125 miljoen euro in het eigen vermogen ten opzichte van de situatie ten tijde van de start van de lening in 2003 afgenomen. Bovendien stellen de sterke kasstroom en de mogelijkheid de obligatie vanuit beschikbare kredietfaciliteiten direct af te lossen FrieslandCampina in staat te profiteren van de huidige gunstige renteniveaus.

Marktontwikkelingen in de eerste helft van 2013

De eerste helft van 2013 kenmerkte zich door een flinke teruggang in de melkproductie in de belangrijkste melk exporterende regio's in de wereld. De melkveehouderij in Nieuw-Zeeland werd geconfronteerd met droogte vanaf half februari tot eind maart. Hierdoor nam de melkproductie af met bijna 14 procent. In de EU daalde de melkaanvoer met 2 procent door de lange winter en de matige kwaliteit van het beschikbare ruwvoer. Ook in Australië en in Argentinië hadden melkveehouders te kampen met slechte weersomstandigheden, waardoor de melkproductie in deze landen terugliep met respectievelijk 8 en 7 procent. Alleen in de VS nam de melkproductie toe; ten opzichte van het eerste halfjaar 2012 groeide de productie met een 0,5 procent.

Door de teruggang in de melkproductie stegen de prijzen op de zuivelmarkt. De prijzen voor vol melkpoeder namen toe van 3.625 US dollar/ton in februari 2013 tot 5.100 US dollar/ton in mei 2013. De notering voor mager melkpoeder steeg in diezelfde periode van 3.650 naar 4.800 US dollar/ton. Boterolie steeg van 3.700 naar 4.800 US dollar/ton mede door de extra vraag naar dit product uit China. Toen duidelijk werd dat er ook vanuit de EU geen extra melkproductie te verwachten was, stegen ook de prijzen van mager

melkpoeder, boter en kaas. In de EU nam, ondanks de teruggang van de melkproductie, de kaasproductie en -export flink toe. Met name naar Rusland werd meer kaas geëxporteerd. Omdat kaas veel vet bevat en de melkproductie achterbleef ontstond een flink tekort aan vet op de Europese markt. De Nederlandse boternotering liep hierdoor op van 3.340 euro/ton begin januari tot 4.170 euro/ton in juni.

Als gevolg van de lagere melkproductie en de hogere noteringen voor zuivelcommodities stegen geleidelijk ook de prijzen van veel consumentenproducten. Een gevolg van de hoge zuivelprijzen is dat dit ook heeft geleid tot vraaguitval. Zo zijn de importen van zuivelproducten in Algerije, Mexico en Venezuela sterk teruggelopen. Ook in een aantal Europese landen staat de zuivelconsumptie onder druk als gevolg van de economische recessie.

The advertisement for Dutch Lady Complete milk powder in Vietnam features a bright yellow background. At the top left is the Dutch Lady logo. The main text reads 'Complete' in large, bold letters, followed by the Vietnamese phrase 'giúp hoàn thiện nhu cầu dinh dưỡng hàng ngày của trẻ' (helps complete the daily nutritional needs of children). In the center, a glass of milk is surrounded by various food items: eggs, meat, vegetables, and fruit. A young boy in a blue shirt and dark shorts stands on a scale, flexing his muscles. A large '+DHA' label is prominently displayed. At the bottom left, a can of Dutch Lady Complete milk powder is shown. The bottom right contains small text in Vietnamese providing product details and contact information.

Introductie van Dutch Lady Complete in Vietnam voor kinderen van twee tot zes jaar.

Realisatie strategie route2020

FrieslandCampina's strategie *route2020* is gericht op groei én waardecreatie in geselecteerde markten en productcategorieën.

Groei

Het afzetvolume steeg in totaal met 1,5 procent, voornamelijk als gevolg van groei in kindervoeding, zuiveldranken en overnames. Daarnaast heeft een verschuiving van commodities naar de drie groeicategorieën kindervoeding, zuiveldranken en merkkazen plaatsgevonden, waardoor de volumegroei binnen deze groeicategorieën 6,1 procent bedroeg.

De autonome groei werd gerealiseerd in de categorie kindervoeding met 12,3 procent volumegroei in de consumentenmarkt en 13,8 procent in de business-to-business markt. De categorie zuiveldranken realiseerde een volumetoename van 5,2 procent door groei in Azië en Afrika. Het volume van merkkazen steeg met 8,1 procent door de toegenomen export naar Rusland en landen buiten Europa. In Europa bleef de volume-ontwikkeling van zuiveldranken en merkkazen achter als gevolg van de economische crisis.

Acquisities

De Europese Commissie heeft op 12 april 2013 ingestemd met de overname door FrieslandCampina van kaasspecialist Zijerveld en haar verpakkingseenheid Den Hollander Food. Beide bedrijven maken sinds 1 mei 2013 deel uit van de business group Cheese, Butter & Milkpowder. Als remedie voor de overname moet een deel van het verkoopvolume van halfharde geitenkaas dat FrieslandCampina afneemt van Amalthea (zelfstandige geitenmelkcoöperatie) door Amalthea ter beschikking worden gesteld aan een of meerdere externe partijen. Zijerveld biedt haar klanten naast een uitgebreid assortiment Hollandse en buitenlandse kazen ook op maat gesneden concepten. De onderneming heeft circa 300 mensen in dienst en heeft eigen rijpingsopslaglocaties en verpakking- en distributievestigingen. Den Hollander Food is de verpakkingseenheid van Zijerveld. Het accent ligt op voorgesneden kaas in

verschillende hersluitbare verpakkingen. Het merendeel van de productie is bestemd voor grote Europese retailers en andere kaasproducenten. De verpakkingseenheid telt bijna 140 medewerkers. FrieslandCampina heeft Zijerveld en Den Hollander Food verworven door het betalen van een contant bedrag van 80 miljoen euro en een voorwaardelijke vergoeding van 19 miljoen euro.

In juli 2013 (na boekdatum) heeft FrieslandCampina een belang van 7,5 procent verworven in Synlait Milk Ltd. in Nieuw-Zeeland. FrieslandCampina was al een afnemer van zuivelgrondstoffen van Synlait Milk. Met deze investering wordt de grondstoffenaanvoer uit Oceanië voor toepassing in producten voor Azië geborgd. Dit belang is niet meegenomen in de eerste halfjaar cijfers.

Investerings

FrieslandCampina heeft in het eerste halfjaar 2013 200 miljoen euro aan investeringen goedgekeurd. De belangrijkste zijn een investering van FrieslandCampina Domo in Borculo voor een bedrag van 40 miljoen euro in de uitbreiding van de productiecapaciteit van ingrediënten voor kindervoeding; in Thailand wordt 13 miljoen euro geïnvesteerd in de vernieuwing en verbetering van de productielocatie in Samrong en FrieslandCampina Butter gaat in Den Bosch 7 miljoen euro investeren in de uitbreiding van de productiecapaciteit voor boter om gereed te zijn voor de verwachte toenemende melkhoeveelheid in 2015. Overige investeringen betreffen aanpassingen in diverse productielocaties.

Daarnaast heeft FrieslandCampina het voornemen in Borculo 135 miljoen euro te investeren in de bouw van een nieuwe fabriek met sproeidroogtoren voor melkpoeder en ingrediënten en in Leeuwarden de productiecapaciteit van geëvaporeerde melk uit te breiden voor een bedrag van 110 miljoen euro. Beide investeringen zijn afhankelijk van instemming van de ledenraad op 28 augustus 2013.

Doel van de investeringen is te profiteren van de toenemende vraag naar producten met toegevoegde waarde én de verwachte toename van de hoeveelheid melk van de leden-melkveehouders, door het wegvallen van de EU-melkquota in 2015, te kunnen verwerken.

In het eerste halfjaar 2013 zijn investeringen afgerond bij FrieslandCampina Cheese in Workum. Hier is de kaasproductiecapaciteit verdubbeld naar 120.000 ton kaas per jaar. Het FrieslandCampina Innovation Centre in Wageningen is in juli 2013 gereedgekomen. Het Innovation Centre met onderzoeksfaciliteiten, laboratoria, proeffabriek en kantoren wordt op 16 oktober officieel geopend.

Duurzaamheid

In de eerste helft van 2013 zijn verdere stappen gezet op het gebied van duurzaamheid. Veel aandacht is besteed aan de verdere implementatie van de vier pijlers van het duurzaamheidsbeleid. In de pijler Voedingswaarde & gezondheid is aandacht voor het verlagen van suiker en zout in de producten. Introductie van Optimel zonder suiker en zoetstoffen is hiervan een voorbeeld. In de pijler Efficiënte & duurzame productieketens zijn energie- en

Begin maart is Campina Lactosevrij geïntroduceerd. Een verse lactosevrije halfvolle melk voor mensen met lactose-intolerantie.

water besparingsprogramma's voor verschillende productielocaties opgesteld, waardoor efficiënter met water en energie kan worden omgegaan. In de pijler Ontwikkeling melkveehouderij in Azië en Afrika is veel aandacht besteed aan de uitrol van het programma, onder andere door een uitwisselingsprogramma met leden-melkveehouders om samen met lokale coöperaties te werken aan verbeterprogramma's. In de pijler Duurzame melkveehouderij is samen met LTO aandacht besteed aan het mineralenprogramma op boerderijniveau. Hiermee is antwoord gegeven op de vraag van de Staatssecretaris van Landbouw om eigen verantwoordelijkheid te nemen in het mest-, mineralen- en methaandossier. Samen met verschillende grote afnemers is nagegaan op welke wijze de duurzaamheidsinspanningen van FrieslandCampina beter zichtbaar gemaakt kunnen worden in de totale productketen.

Aanpassingen in de organisatie

FrieslandCampina heeft in het eerste halfjaar 2013 diverse veranderingen in de organisatie doorgevoerd, waaronder:

- integratie van de exportactiviteiten van FrieslandCampina Cheese Specialties en FrieslandCampina Export in een nieuwe FrieslandCampina Export organisatie in Wollega met ingang van 1 januari 2013;
- integratie van de kaasverkoopactiviteiten in Nederland in FrieslandCampina Branded Netherlands met ingang van 1 januari 2013 zodat de verkoopactiviteiten van merkproducten naar de supermarkten gebundeld zijn in één organisatie;
- oprichting per 1 januari 2013 van de werkmaatschappij Retail Brands Europe van waaruit alle verkopen van huiskamerproducten in Europa plaatsvinden;
- in Duitsland en Hongarije wordt uitvoering gegeven aan de herstructureringsmaatregelen zoals aangekondigd in 2012;
- in mei 2013 is besloten om met ingang van 1 januari 2014 de werkmaatschappij FrieslandCampina Professional en de verkooporganisatie FrieslandCampina Out-of-Home samen te voegen en daarmee de huidige bedrijfsactiviteiten gericht op de foodservice markt in Nederland, België, Duitsland, Frankrijk en Italië te integreren in de nieuwe werkmaatschappij FrieslandCampina Foodservice. De werkmaatschappij wordt geleid vanuit Amersfoort en blijft deel uitmaken van de business group Consumer Products Europe.

Veiligheid

In het eerste halfjaar 2013 is het aantal ongevallen met 40 procent gedaald naar 0,6 (aantal ongevallen per 200.000 gewerkte uren). Helaas hebben er nog wel een aantal ernstige ongevallen plaatsgevonden. Trainingen, algemene communicatie over veiligheid, veiligheidsinstructies voor nieuwe medewerkers en het uitvoeren van observatierondes blijven aandacht krijgen om de veiligheid en het veiligheidsbewustzijn verder te verbeteren.

Opgelegde maatregelen Europese Commissie in verband met fusie

De onafhankelijke stichting Dutch Milk Foundation (DMF) geeft uitvoering aan de fusievoorwaarden die de Europese Commissie in 2008 heeft gesteld aan de fusie tussen Friesland Foods en Campina. FrieslandCampina moet producenten van dagverse

Introductie nieuwe verpakkingen Boer en Land en uitbreiding van het assortiment met boter en kaas.

zuivelproducten en/of natuurgerijpte kaas op jaarbasis maximaal 1,2 miljard kilo Nederlandse boerderijmelk ter beschikking stellen tegen de FrieslandCampina garantieprijs minus 1 procent. De korting van 1 procent vervalt per 1 juli 2014.

De bedrijfsonderdelen die bij de fusie afgestoten moesten worden en nu onderdeel uitmaken van Arla Foods en Deltamilk, maken gebruik van deze mogelijkheid en voor de voor hen gereserveerde volumes. Van de beschikbare 1,2 miljard kilo melk is 0,9 miljard door de DMF voor deze marktpartijen gereserveerd.

De stichting zorgt eveneens voor de uitvoering van de opgelegde vertrekregeling voor Nederlandse leden-melkveehouders van FrieslandCampina. In de periode 1 januari - 30 juni 2013 heeft de Dutch Milk Foundation 2 aanvragen (eerste helft 2012: 3) goedgekeurd van melkveehouders die het lidmaatschap van FrieslandCampina willen beëindigen met gebruikmaking van de vertrekregeling van 5,00 euro per 100 kilo melk. In totaal ging het hierbij om 1,3 miljoen kilo melk.

De melk die beschikbaar is bij de DMF, wordt verminderd met het volume aan melk van Nederlandse leden-melkveehouders die FrieslandCampina verlaten met gebruikmaking van de vertrekregeling.

Vanaf de inwerkingtreding van de vertrekregeling in 2009 hebben 78 leden-melkveehouders hiervan gebruik gemaakt. In totaal gaat het hierbij om 49 miljoen kilo melk.

Milner smaaktest in Griekenland.

Risico's

In het Jaarverslag 2012 zijn de onzekerheden en risico's beschreven die mogelijk een materieel nadelig effect op het resultaat en het vermogen van FrieslandCampina kunnen hebben. Eveneens is daar beschreven op welke wijze de onderneming deze risico's beheerst. Deze beschrijving van onzekerheden, risico's en maatregelen vormt door middel van verwijzing een onderdeel van dit halfjaarbericht.

In het eerste halfjaar 2013 is goede vooruitgang gerealiseerd met het verbeteren van programma's die op risicobeheersing gericht zijn, waaronder 'enterprise risk assessments' voor strategische en tactische risico's en het 'internal control framework' voor operationele en financiële risico's.

De belangrijkste onzekerheden voor het tweede halfjaar 2013 betreffen de economische ontwikkelingen in verschillende regio's, de toenemende regelgeving en eisen van overheden, de ontwikkeling van de wereldmarktprijzen en de beschikbaarheid van grondstoffen.

Door de verdere verslechtering van de economische omstandigheden in Europa zoeken consumenten naar goedkopere alternatieven. De consumptie van sommige zuivelproducten en de marges staan hierdoor onder druk. Dergelijke risico's worden nauwlettend gevolgd en FrieslandCampina treft waar mogelijk maatregelen, onder andere door de positionering van producten en prijzen.

FrieslandCampina en de zuivelsector in Nederland zijn in dialoog met overheden, om pro-actief om te gaan met de toenemende regelgeving en eisen van overheden, bijvoorbeeld in West-Europa en in China. De kwaliteitsborging wordt uitgebreid door hogere interne kwaliteitseisen en meer kwaliteitscontroles. Ook afnemers en overheden stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit en veiligheid van producten. Aanzienlijke prijsveranderingen van grondstoffen (door bijvoorbeeld weersomstandigheden) of een voortdurende schaarste in de aanvoer van bepaalde producten, kunnen een negatief effect hebben op de bedrijfsresultaten en de financiële positie van FrieslandCampina. Het tijdig kunnen doorberekenen van hogere kostprijzen is onder meer afhankelijk van de duur van contracten en het vermogen van markten om de prijsverhogingen te absorberen. Er blijft veel aandacht besteed worden aan een verdere efficiency verbetering vanwege de druk

op de afzetvolumes en resultaten in een aantal Europese landen. Risico's en onzekerheden die nu nog niet bekend zijn of die op dit moment niet materieel geacht worden, kunnen op een later moment resulteren in materiële effecten op de onderneming, doelstellingen, omzetten, resultaten, activa en liquiditeit.

Vooruitzichten

Naar verwachting zal in 2013 het wereldwijde aanbod van melk slechts beperkt toenemen en pas tegen het eind van het jaar het volume van 2012 gaan overstijgen. Wereldwijd is de consumptie van zuivelproducten stabiel tot licht stijgend in de opkomende landen. In Europa staat de consumptie van zuivelproducten onder druk. Kleine schommelingen in vraag en aanbod op de wereldmarkt kunnen grote gevolgen hebben voor de prijsontwikkelingen van zuivelproducten. FrieslandCampina spreekt geen concrete verwachting uit ten aanzien van het resultaat over het gehele jaar 2013.

Verantwoordelijkheidsverklaring

De leden van de executive board van Koninklijke FrieslandCampina N.V. verklaren hierbij dat, voor zover hen bekend, de verkorte halfjaarrekening (opgesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde financiële verslaggevingstandaarden voor tussentijdse financiële verslaggeving) een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva en de financiële positie en het resultaat van Koninklijke FrieslandCampina N.V. en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen; en dat het verslag van de executive board een getrouw beeld geeft van de informatie vereist krachtens artikel 5:25 d (8) van de Wet op het Financieel Toezicht.

Samenstelling executive board

Na een periode van ziekte is op 16 januari 2013 Kapil Garg in Singapore overleden. Kapil was als chief operating officer Consumer Products International verantwoordelijk voor de FrieslandCampina activiteiten in Azië en Afrika. Kapil is slechts 48 jaar geworden. We missen zijn inspirerende persoonlijkheid zeer. Freek Rijna heeft de positie van Kapil overgenomen.

Cees (C.C.) 't Hart

Chief executive officer

Kees (C.J.M.) Gielen

Chief financial officer

Piet (P.J.) Hilarides

Chief operating officer Cheese, Butter & Milkpowder

Roelof (R.A.) Joosten

Chief operating officer Ingredients

Freek (F.) Rijna

Chief operating officer Consumer Products International

Amersfoort, 23 augustus 2013

Consumer Products Europe

Eerste halfjaar 2013

- Economische ontwikkelingen in Europa zetten resultaten onder druk
- Studie gestart om organisatie aan te passen aan lastige marktomstandigheden
- Herstel FrieslandCampina Professional

Resultaten	2013 eerste halfjaar	2012 eerste halfjaar	Δ %	2012 jaar
In miljoenen euro's				
Netto-omzet derden	1.484	1.498	-0,9	2.958
Interne leveringen	64	57	12,3	119
Bedrijfsresultaat	48	49	-2,0	82
Bedrijfsresultaat als % netto-omzet derden	3,2	3,3		2,8

Actie met de room van Debic Culinaire voor de klanten van FrieslandCampina Professional.

De business group Consumer Products Europe is in de eerste helft van 2013 geconfronteerd met de zich verder verslechterende marktomstandigheden in Europa. Consumentenbestedingen namen verder af als gevolg van sombere economische vooruitzichten, lastenstijgingen en toenemende werkloosheid. De netto-omzet derden van Consumer Products Europe is uitgekomen op 1.484 miljoen euro. Het volume is gedaald door afnemende verkopen van zuivelproducten, zowel merkproducten als leveringen voor huismerken van supermarkten. Vooral in Hongarije, Roemenië, Duitsland en Nederland stonden de volumes onder druk. Met een vertraging, als gevolg van bestaande contracten, is de hogere garantieprijs voor boerderijmelk doorberekend. De marktaandeelen van de meeste merken stonden onder druk. Het bedrijfsresultaat daalde naar 48 miljoen euro ondanks de afname van de vaste kosten door eerder ingezette herstructureringen, kostenbeheersing en lagere bestedingen in reclame & promotie. Er is een studie gestart om de organisatie aan te passen aan lastige marktomstandigheden.

Omzet en resultaat van FrieslandCampina in Nederland en België lag op een lager niveau dan in het eerste halfjaar 2012. De daling van de omzet is het gevolg van afname van het volume van merkproducten. Ook de marktaandeelen van de merken stonden onder druk. Chocomel en Boer en Land wisten daarentegen wel hun marktaandeel te vergroten. In België is met Limelco overeenstemming bereikt over de overstap van leveranciers (geen leden) van FrieslandCampina in Noordoost-België naar Limelco. Hierdoor is de inkoop van Belgische melk beter afgestemd op de behoefte van beide zuivelondernemingen. In Duitsland is de omzet toegenomen als gevolg van prijsverhogingen. Dit had echter een negatief effect op het volume door de sterke concurrentie op prijs in Duitsland. Alleen Landliebe wist haar positie verder te versterken. Het resultaat lag op een lager niveau. De herstructurering loopt volgens plan. FrieslandCampina wist haar marktpositie in Griekenland goed te handhaven ondanks de slechte economische situatie in het land. Volume, omzet en resultaat stonden echter wel onder druk. In Hongarije en Roemenië lagen zowel volume als omzet onder het niveau van vorig jaar. Het resultaat in Hongarije verbeterde licht, mede als gevolg van de ingezette herstructurering. In Rusland zijn omzet en volume gestegen. Er werden meer yoghurt, yoghurt dranken en vooral kaas verkocht. Het resultaat lag op een lager niveau als gevolg van de stijging van de grondstofkosten.

FrieslandCampina Professional heeft zich goed hersteld na een lastig 2012. De omzet is licht gestegen bij een gelijkblijvend volume. Het resultaat is verbeterd als gevolg van organisatorische en productietechnische verbeteringen. In Nederland en België staan de volumes onder druk. In Italië en Frankrijk is wel groei gerealiseerd met onder meer room, boter en desserts.

Introducties:

Nederland: Campina lactosevrij, Campina Boer en Land kaas, Milner Koe & Geit, Milner Flakes, Milner Rasp, Milner Lente Graskaas, nieuwe design Chocomel, Mona en Yoki
Griekenland: NoyNoy Noulac kindervoeding

Consumer Products International

Eerste halfjaar 2013

- Positieve ontwikkeling resultaat en omzet
- Hogere melk- en grondstofkosten grotendeels doorberekend in verkoopprijzen
- Volumegroei 16,4 procent; marktaandeel kindervoeding verbeteren ten opzichte van 2012

Resultaten	2013 eerste halfjaar	2012 eerste halfjaar	Δ %	2012 jaar
In miljoenen euro's				
Netto-omzet derden	1.606	1.371	17,1	2.933
Interne leveringen	142	156	-9,0	296
Bedrijfsresultaat	271	224	21,0	495
Bedrijfsresultaat als % netto-omzet derden	16,9	16,3		16,9

Nieuwe campagne in Indonesië voor Frisian Flag 123 en 456.

De netto-omzet derden van de business group Consumer Products International is in het eerste halfjaar 2013 met 17,1 procent toegenomen naar 1.606 miljoen euro. De omzetsijging is het gevolg van volumegroei en prijsverhogingen en ondanks een negatief valuta-effect van 13 miljoen euro. Zowel de afzet van kindervoeding als van zuivel dranken (vooral gecondenseerde melk) lieten een goede groei zien. In een aantal landen konden de hogere kosten voor boerderijmelk en grondstoffen niet worden doorberekend in de verkoopprijzen door restricties van lokale overheden. Ten opzichte van 2012 verbeterden de marktaandelen in de meeste landen. De hogere investeringen in reclame- en promotie droegen daaraan bij. De integratie van het in 2012 geacquireerde Alaska Milk Corporation verloopt goed. Het bedrijfsresultaat van de business group is gestegen met 21,0 procent naar 271 miljoen euro (eerste halfjaar 2012: 224 miljoen euro). In de meeste landen neemt de concurrentie van vooral lokale zuivelondernemingen toe.

FrieslandCampina China ondervond in het eerste halfjaar 2013 druk op de verkopen van kindervoeding als gevolg van parallelimporten en de verwarring rond de herkomst van verschillende merken. Inmiddels is het vertrouwen in Friso weer hersteld. In Hong Kong groeiden zowel de verkopen van Friso als ook van Dutch Lady zuivel dranken.

FrieslandCampina Indonesia verbeterde zowel de omzet als het resultaat ten opzichte van het eerste halfjaar van 2012. De marktaandelen van Frisian Flag in zuivel dranken met gezoete gecondenseerde melk herstelden zich. De verkopen van de kindervoeding Frisian Flag Growing Up Milk zijn toegenomen. Echter als gevolg van de sterke concurrentie groeit het marktaandeel nog niet.

In Vietnam werpen de ingezette verbeteringsmaatregelen hun eerste vruchten af. FrieslandCampina Vietnam realiseerde een stijging van de omzet, vooral door volumestijging, ten opzichte van het eerste halfjaar 2012. Met name de verkopen van zuivel dranken en Friso kindervoeding namen toe. Door toenemende concurrentie stonden de marges enigszins onder druk.

FrieslandCampina Wamco Nigeria/West Africa herstelde zich goed van een teleurstellend eerste halfjaar 2012. Zowel omzet als resultaat verbeterden. De aanhoudende onrust in het noorden van het land zorgt wel voor verstoringen in de distributie en achterblijvende omzet in die regio's.

De overige landen presteerden beter dan het eerste halfjaar 2012.

Introductions:

Indonesië: Frisian Baby Step 1&2 (Growing Up Milk)

Middle East: Rainbow Choco Milk

Nigeria: Peak Choco 3-in-1

Vietnam: Dutch Lady Complete

Malaysia: Dutch Lady Chocolate Drink

Cheese, Butter & Milkpowder

Eerste halfjaar 2013

- Positief resultaat door betere marktomstandigheden
- Hogere commodity en melkprijzen tijdig doorberekend in de markt
- Acquisitie Zijerveld en Den Hollander Food: integratie verloopt goed
- Investerings in uitbreiding boter-productiecapaciteit in Den Bosch

Resultaten	2013 eerste halfjaar	2012 eerste halfjaar	Δ %	2012 jaar
In miljoenen euro's				
Netto-omzet derden	1.380	1.230	12,2	2.451
Interne leveringen	198	142	39,4	276
Bedrijfsresultaat	19	-32		-30
Bedrijfsresultaat als % netto-omzet derden	1,4	-2,6		-1,2

Uitrol Royal Hollandia in Spanje.

De netto-omzet derden van de business group Cheese, Butter & Milkpowder nam in het eerste halfjaar 2013 toe met 12,2 procent naar 1.380 miljoen euro. Het verkoopvolume was vergelijkbaar met het eerste halfjaar van 2012, echter de omzet steeg als gevolg van prijsstijgingen binnen de gehele business group. Het bedrijfsresultaat nam met 51 miljoen euro toe naar 19 miljoen euro als gevolg van verbeterde marktomstandigheden. Het bedrijfsresultaat als percentage van de omzet bedroeg 1,4 procent (eerste halfjaar 2012: -2,6 procent).

FrieslandCampina Cheese heeft in het eerste halfjaar zowel haar omzet als resultaat verbeterd. De afzet van foliekaas was positief en door goede vraag en krapte in het aanbod konden prijsverhogingen goed in de markt worden doorgevoerd. Voor wat betreft de verkoop van voorverpakte kaas blijft het resultaat nog wat achter als gevolg van lopende contracten waardoor prijsverhogingen pas met enige vertraging kunnen worden doorberekend. Zijerveld en Den Hollander Food maken sinds 1 mei 2013 deel uit van de werkmaatschappij. Het effect op de omzet en het resultaat is dan ook nog beperkt. Het in oktober 2012 aangekochte Yoko Cheese heeft positief bijgedragen aan de omzet en het resultaat.

De verkoop van merkkaas in Duitsland en Spanje ondervond de gevolgen van de economische crisis. Hoewel het volume in deze landen op niveau bleef konden de hogere grondstofprijzen niet volledig worden doorberekend.

In juni 2013 is de vernieuwde kaasmakerij in Workum in gebruik genomen. De verwerkingscapaciteit is verdubbeld naar 1 miljard kilo melk per jaar waarvan 120.000 ton kaas wordt gemaakt.

FrieslandCampina Butter heeft goed kunnen profiteren van de stijgende prijzen voor boter. Bij een gelijkblijvend volume is de omzet gestegen. Het resultaat van de werkmaatschappij lag op een aanzienlijk hoger niveau dan in het eerste halfjaar 2012. Het resultaat van FrieslandCampina Milkpowder verbeterde als gevolg van de hogere verkoopprijzen voor melkpoeder. Het merendeel van de melkpoederproductie wordt afgenomen door FrieslandCampina-vestigingen in Azië en Afrika.

FrieslandCampina Export maakt sinds 1 januari 2013 deel uit van de business group Cheese, Butter & Milkpowder. De werkmaatschappij realiseerde een lichte stijging van de omzet bij een gelijkblijvend volume. Vooral de export van Frico kaas (Midden-Oosten, Noord-Afrika) nam verder toe. De export van geëvaporeerde melk bleef iets achter als gevolg van capaciteitsgebrek. Het resultaat lag daardoor op een wat lager niveau dan in het eerste halfjaar 2012.

Introducties:

Export: Holland Gouda logo op Goudse kaas

Frankrijk: Holland Master, Royal Hollandia

Spanje: Royal Hollandia

Ingredients

Eerste halfjaar 2013

- Omzet en resultaat verder verbeterd, vooral bij Domo, DMV en DFE Pharma
- Groei in toegevoegde waarde producten
- Investerings in capaciteits-uitbreiding ingrediënten op schema

Resultaten	2013 eerste halfjaar	2012 eerste halfjaar	Δ %	2012 jaar
In miljoenen euro's				
Netto-omzet derden	905	847	6,8	1.698
Interne leveringen	241	230	4,8	428
Bedrijfsresultaat	140	119	17,6	227
Bedrijfsresultaat als % netto-omzet derden	15,5	14,0		13,4

De business group Ingredients heeft opnieuw goed gepresteerd. De netto-omzet derden van Ingredients is in het eerste halfjaar 2013 gestegen met 6,8 procent naar 905 miljoen euro. De omzetgroei is het gevolg van de toenemende vraag naar hoogwaardige ingrediënten voor kindervoeding en door prijsverhogingen die zijn doorgevoerd. Het volume van toegevoegde waarde producten nam verder toe en daardoor zijn minder commodities geproduceerd. Het bedrijfsresultaat is gestegen met 17,6 procent naar 140 miljoen euro.

De omzet en het verkoopvolume van FrieslandCampina Domo is toegenomen. Zowel de sterke vraag naar kindervoeding als naar hoogwaardige nutritionele zuivelingsingrediënten blijft toenemen. In de tweede helft van 2013 komt geleidelijk meer capaciteit beschikbaar door de afronding van een aantal investeringen in Bedum en Beilen. De kwaliteitsborging wordt uitgebreid door hogere interne kwaliteitseisen en meer kwaliteitscontroles. Ook afnemers en overheden stellen steeds hogere eisen aan de kwaliteit en veiligheid van producten.

Bij FrieslandCampina Kievit lag de omzet en het resultaat op een iets lager niveau dan in de eerste helft van 2012. In Europa presteerde de werkmaatschappij goed. In Azië ondervindt het bedrijf hinder van de toenemende concurrentie vanuit China. Hierdoor stond de volume-ontwikkeling van creamers onder druk. De activiteiten van Kievit en Satro worden met ingang van 2014 geïntegreerd in de werkmaatschappij Kievit.

Omzet en resultaat van FrieslandCampina DMV zijn verbeterd door hogere verkoopprijzen en lichte toename van het volume. In Veghel vinden uitbreidingsinvesteringen plaats voor productie van speciale caseïnaten (wei-eiwitten) en ontromingscapaciteit.

Nutrifeed had een lastig eerste halfjaar en zag zowel omzet als resultaat teruglopen. Het volume staat onder druk als gevolg van tegenvallende ontwikkeling in vraag naar diervoeding vanuit vooral Rusland en China. De introductie van Nutrifeed opfokmelk bij de leden-melkveehouders verloopt goed.

De joint venture DFE Pharma realiseerde een stijging van de omzet en het resultaat ten opzichte van het eerste halfjaar 2012. Het volume van de werkmaatschappij groeit mee met de markt voor vooral farmalactose.

New in our portfolio: MCC

The pursuit of excipient excellence

Two names: DMV-Fonterra Excipients and DOMO-pharma

One brand: DFE Pharma

With MCC in our portfolio DFE Pharma now offers world's main excipient categories, unlocking potential synergies for you to increase your efficiency.

Contact us on www.dfe-pharma.com

Introductie van nieuwe productgroep MCC (microcrystalline cellulose) door DFE Pharma.

Verkort geconsolideerde winst-en-verliesrekening

In miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven

	eerste halfjaar 2013	eerste halfjaar 2012 ¹
Netto-omzet	5.524	5.089
Overige bedrijfsopbrengsten	4	9
Bedrijfsopbrengsten	5.528	5.098
Bedrijfslasten	-5.253	-4.878
Bedrijfsresultaat	275	220
Resultaat uit joint ventures en geassocieerde deelnemingen	6	7
Financieringsbaten en -lasten	-28	-18
Winst voor belastingen	253	209
Belastingen	-89	-69
Winst voor de periode	164	140
Winst toe te rekenen aan:		
• houders van ledenobligaties	16	22
• houders van perpetuele obligaties	4	4
• aandeelhouder van de vennootschap	105	84
• aandeelhouder en overige vermogensverschaffers van de vennootschap	125	110
• minderheidsbelangen	39	30
Winst voor de periode	164	140

Verkort geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

In miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven

	eerste halfjaar 2013	eerste halfjaar 2012 ¹
Winst voor de periode	164	140
Posten van het totaalresultaat die in de winst-en-verliesrekening zijn of in de toekomst worden opgenomen:		
Valuta-omrekenverschillen, na belastingen	-19	28
Effectieve deel mutatie kasstroomafdekkingen, na belastingen	-5	4
Netto totaalresultaat dat in de winst-en-verliesrekening is of in de toekomst wordt opgenomen	-24	32
Posten van het totaalresultaat die in de toekomst niet worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening:		
Herwaardering nog te betalen pensioenkosten, na belastingen	23	-156
Netto totaalresultaat dat in de toekomst niet wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening	23	-156
Resultaten direct verwerkt in het eigen vermogen, na belastingen	-1	-124
Totaalresultaat voor de periode	163	16
Toe te rekenen aan:		
• aandeelhouder en overige vermogensverschaffers van de vennootschap	126	-17
• minderheidsbelangen	37	33

¹ De vergelijkende cijfers van 2012 zijn aangepast voor de effecten van de nieuwe standaard inzake personeelsbeloningen (IAS 19, herzien 2011).

Verkorte geconsolideerde balans

In miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven

	30 juni 2013	31 december 2012 ¹
Activa		
Grond, gebouwen en installaties	1.997	1.918
Immateriële activa	1.391	1.290
Latente belastingvorderingen	261	295
Personeelsbeloningen	4	4
Financiële activa	179	178
Vaste activa	3.832	3.685
Vorraden	1.323	1.139
Vorderingen	1.427	1.244
Liquide middelen	524	756
Activa aangehouden voor verkoop	6	7
Viottende activa	3.280	3.146
Totaal activa	7.112	6.831
Eigen vermogen		
Aandelenkapitaal	370	370
Algemene reserve en overige reserves	706	556
Perpetuele obligaties		130
Ledenobligaties	1.120	1.084
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouder van de vennootschap en overige vermogensverschaffers	2.196	2.140
Minderheidsbelangen	241	118
Totaal eigen vermogen	2.437	2.258
Verplichtingen		
Personeelsbeloningen	565	602
Latente belastingverplichtingen	123	128
Rentedragende verplichtingen	1.230	1.080
Overige langlopende verplichtingen	78	55
Langlopende verplichtingen	1.996	1.865
Verplichtingen aan financiers	386	393
Overige kortlopende verplichtingen	2.293	2.315
Kortlopende verplichtingen	2.679	2.708
Totaal verplichtingen	4.675	4.573
Totaal passiva	7.112	6.831

¹ De vergelijkende cijfers van 2012 zijn aangepast voor de effecten van de nieuwe standaard inzake personeelsbeloningen (IAS 19, herzien 2011).

Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht

In dit overzicht komen de gegeneerde kasstromen tot uitdrukking, daar waar van toepassing omgerekend naar euro's. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de wisselkoersen geldend op de transactiedatum. Het kasstroomoverzicht is volgens de indirecte methode opgesteld.

In miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven	eerste halfjaar 2013	eerste halfjaar 2012
Winst voor belastingen	253	209
Afschrijvingen op gebouwen en installaties en amortisatie immateriële activa	103	93
Mutatie voorraden, vorderingen en verplichtingen	-145	-63
Overige operationele activiteiten	-43	8
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	168	247
Investeringen in grond, gebouwen, installaties en immateriële activa	-220	-177
Acquisities	-79	-298
Overige investeringsactiviteiten	4	14
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-295	-461
Opgenomen en afgelost op rentedragende verplichtingen	140	338
Aflossing perpetuele obligatie	-125	
Overige financieringsactiviteiten	-113	-109
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-98	229
Netto kasstroom	-225	15
Liquide middelen begin boekjaar	756	420
Netto kasstroom	-225	15
Koersverschil liquide middelen	-7	8
Liquide middelen einde halfjaar	524	443

Verkort geconsolideerd overzicht vermogensmutaties

In miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven	eerste halfjaar 2013			eerste halfjaar 2012 ¹		
	Eigen vermogen ²	Minderheidsbelangen	Totaal	Eigen vermogen ²	Minderheidsbelangen	Totaal
Begin boekjaar	2.140	118	2.258	2.078	116	2.194
Totaalresultaat voor de periode	126	37	163	-17	33	16
Transacties met aandeelhouder en overige vermogensverschaffers direct verwerkt in het eigen vermogen:						
• uitbetaald dividend aan minderheidsbelangen		-50	-50		-40	-40
• aflossing van perpetuele obligaties	-125		-125			
• uitbetaalde vergoeding aan houders van perpetuele obligaties	-8		-8	-8		-8
• uitbetaalde vergoeding aan houders van ledenobligaties	-34		-34	-40		-40
• pro forma uitgifte ledenobligaties op naam	58		58	43		43
• overige mutaties	-2		-2			
Totaal transacties met aandeelhouder en overige vermogensverschaffers	-111	-50	-161	-5	-40	-45
Transacties in eigendomsbelangen in dochterondernemingen:						
• transacties met houders van minderheidsbelangen		-5	-5		8	8
• vervallen DFE put-optie	41	141	182			
Einde halfjaar	2.196	241	2.437	2.056	117	2.173

¹ De vergelijkende cijfers van 2012 zijn aangepast voor de effecten van de nieuwe standaard inzake personeelsbeloningen (IAS 19, herzien 2011).

² Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouder van de vennootschap en overige vermogensverschaffers.

Toelichting op de verkorte geconsolideerde halfjaarcijfers

In miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven

Algemeen

Koninklijke FrieslandCampina N.V. is statutair gevestigd in Amersfoort, Nederland. Het adres is: Stationsplein 4, 3818 LE Amersfoort. Dit geconsolideerde halfjaarbericht van Koninklijke FrieslandCampina N.V. voor de eerste zes maanden eindigend op 30 juni 2013, omvat Koninklijke FrieslandCampina N.V. en haar dochterondernemingen (tezamen FrieslandCampina genoemd).

Zuivelcoöperatie FrieslandCampina U.A. houdt alle aandelen in Koninklijke FrieslandCampina N.V.

Op de geconsolideerde halfjaarcijfers is geen accountantscontrole toegepast.

Basis voor presentatie en grondslagen

Dit halfjaarbericht is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse financiële verslaggeving', voor zover aanvaard door de Europese Unie. Dit halfjaarbericht moet in samenhang worden gelezen met de jaarrekening 2012 welke is opgesteld in overeenstemming met IFRS voor zover aanvaard door de Europese Unie en de interpretaties daarvan zoals vastgesteld door de International Accounting Standards Board (IFRSs).

Voor deze geconsolideerde halfjaarcijfers zijn dezelfde grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en berekeningsmethoden gehanteerd als toegepast bij de jaarrekening over 2012. FrieslandCampina heeft daarnaast de volgende nieuwe en/of aangepaste IFRS standaarden toegepast per 1 januari 2013:

- IAS 1 Toelichting van posten van het totaalresultaat - Wijzigingen van IAS 1
- IAS 19 (herzien 2011) Personeelsbeloningen
- IFRS 13 Reële waarde waardering

Zoals IAS 34 vereist, worden de aard en het effect van deze veranderingen hieronder vermeld. Verschillende andere nieuwe standaarden en wijzigingen zijn voor het eerst van toepassing in 2013. Ze hebben echter geen effect op de geconsolideerde jaarrekening van FrieslandCampina of de verkorte tussentijdse geconsolideerde jaarrekening van FrieslandCampina.

IAS 1 Toelichting van posten van het totaalresultaat - Wijzigingen van IAS 1

De wijziging van IAS1 heeft een nadere groepering van posten in het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat tot gevolg. Posten die in de toekomst (opnieuw) kunnen worden toegerekend aan de winst-en-verliesrekening (bijvoorbeeld valuta-omrekenverschillen bij het omrekenen van buitenlandse bedrijfsactiviteiten en/of mutaties in kasstroomafdekkingen) moeten nu apart worden gepresenteerd ten opzichte van posten die nooit zullen worden toegerekend (bijvoorbeeld herwaardering van de nog te betalen pensioenkosten). De wijziging heeft alleen gevolgen voor de presentatie en niet voor de financiële positie of prestaties van FrieslandCampina.

IAS 19 Personeelsbeloningen (herzien 2011)

IAS 19 bevat een aantal wijzigingen met betrekking tot de verantwoording van toegezegd-pensioenregelingen, inclusief actuariële winsten en verliezen die nu worden opgenomen in het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat en definitief worden uitgesloten van de winst-en-verliesrekening; verwachte opbrengst beleggingen wordt nu niet meer opgenomen in de winst-en-verliesrekening, in plaats daarvan moet rente op de netto verplichting/actief uit hoofde van toegezegde pensioenaanspraken worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, berekend op grond van de discontovoet die wordt gebruikt om de verplichting uit hoofde van toegezegde pensioenaanspraken te waarderen; nog niet in aanmerking genomen kosten inzake verstreken dienstjaren worden nu opgenomen in de winst-en-verliesrekening op het moment dat de wijziging zich voordoet of wanneer de bijbehorende kosten van reorganisatie of beëindiging worden opgenomen. Andere wijzigingen betreffen onder meer nieuwe toelichtingen zoals kwantitatieve gevoeligheidsanalyses.

De vergelijkende cijfers van 2012 zijn aangepast voor de effecten van deze nieuwe standaard, in de paragraaf personeelsbeloningen wordt het effect van de wijzigingen uiteengezet.

IFRS 13 Reële waarde waardering

IFRS 13 geeft één enkele richtlijn in het kader van IFRS voor alle reële waarde waarderingen. IFRS 13 wijzigt niet wanneer een entiteit gebruik moet maken van reële waarde, maar geeft een richtlijn over hoe reële waarde waardering moet worden toegepast op de plaatsen waar het al vereist of toegestaan is in andere standaarden. De toepassing van IFRS 13 heeft geen inhoudelijke gevolgen gehad voor reële waarde waarderingen die door FrieslandCampina zijn uitgevoerd.

IFRS 13 geeft ook specifieke voorschriften voor de toelichting van reële waarde in het halfjaarbericht en/of jaarrekening; enkele daarvan vervangen bestaande voorschriften voor toelichting in andere standaarden, waaronder *IFRS 7 Financiële instrumenten: informatieverschaffing*. Voor financiële instrumenten schrijft IAS 34.16 A 9j) voor dat bepaalde specifieke informatie moet worden verschaft, hetgeen gevolgen heeft voor het halfjaarbericht. FrieslandCampina verstrekt deze informatie in de paragraaf financiële instrumenten.

Beoordelingen, inschattingen en aannames

De opstelling van de halfjaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Voor een overzicht van de belangrijkste veronderstellingen en inschattingen wordt verwezen naar de jaarrekening 2012. In de eerste helft van 2013 hebben zich geen belangrijke wijzigingen voorgedaan. In het halfjaarbericht wordt de prestatietoeslag pro forma verwerkt, inclusief pro forma uitgifte ledenobligaties op naam en de reservering van de prestatietoeslag.

Financieel risicobeheer

De belangrijkste doelstellingen en procedures van het financieel risicobeheer binnen FrieslandCampina zijn consistent met de doelstellingen en procedures zoals gepresenteerd in de geconsolideerde jaarrekening 2012.

Seizoensinvloeden

Er is geen sprake van een significant seizoenspatroon in de vergelijking van een eerste halfjaar met een tweede halfjaar.

Segmentatie

De geïdentificeerde operationele segmenten betreffen de afzonderlijke segmenten binnen FrieslandCampina waarvoor financiële informatie beschikbaar is die frequent wordt beoordeeld door het hoogste besluitvormende orgaan (executive board) teneinde beslissingen te nemen omtrent de toerekening van de beschikbare middelen aan het segment en om de prestaties van het segment vast te stellen. FrieslandCampina heeft de operationele segmenten ingedeeld per business group: Consumer Products Europe; Consumer Products International; Cheese, Butter & Milkpowder en Ingredients.

In miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven

eerste halfjaar 2013

Segmentatie naar business group

	Consumer Products Europe	Consumer Products International	Cheese, Butter & Milkpowder	Ingredients	Overige	Eliminatie	Totaal
Netto-omzet derden	1.484	1.606	1.380	905	149	-	5.524
Interne leveringen	64	142	198	241	-	-645	-
Totaal netto-omzet	1.548	1.748	1.578	1.146	149	-645	5.524
Bedrijfsresultaat	48	271	19	140	-203		275
Resultaat uit joint ventures en geassocieerde deelnemingen		4	2	-1			6
Financieringsbaten en -lasten							-28
Belastingen							-89
Winst voor de periode							164
Bedrijfsresultaat als % netto-omzet derden	3,2	16,9	1,4	15,5			5,0
Boekwaarde activa operationele activiteiten	1.827	1.357	1.381	1.466	728	-627	6.132
Boekwaarde overige activa							980
							7.112

eerste halfjaar 2012¹

Segmentatie naar business group

	Consumer Products Europe	Consumer Products International	Cheese, Butter & Milkpowder	Ingredients	Overige	Eliminatie	Totaal
Netto-omzet derden	1.498	1.371	1.230	847	143		5.089
Interne leveringen	57	156	142	230		-585	
Totaal netto-omzet	1.555	1.527	1.372	1.077	143	-585	5.089
Bedrijfsresultaat	49	224	-32	119	-140		220
Resultaat uit joint ventures en geassocieerde deelnemingen		4	2	1			7
Financieringsbaten en -lasten							-18
Belastingen							-69
Winst voor de periode							140
Bedrijfsresultaat als % netto-omzet derden	3,3	16,3	-2,6	14,0			4,3
Boekwaarde activa operationele activiteiten	1.748	1.336	1.040	1.248	674	-515	5.531
Boekwaarde overige activa							889
							6.420

¹ De vergelijkende cijfers in de segmentatie per business group wijken af van het halfjaarbericht 2012, omdat er interne verschuivingen hebben plaatsgevonden. Daarnaast worden vanaf jaareinde 2012 de prestatietoelagen en de uitgifte ledenobligaties op naam niet meer toegerekend aan de business groups maar gerapporteerd onder Overige.

Acquisities

In het eerste halfjaar van 2013 heeft FrieslandCampina volledige zeggenschap verworven over Zijerveld en Veldhuyzen B.V. en G. den Hollander Holding B.V. (Zijerveld en Den Hollander Food). De overnamedatum is 1 mei 2013.

Zijerveld is een kaasspecialist en levert een breed assortiment aan Hollandse en boerenkazen en biedt klanten naast 'knowhow' ook op maat gesneden concepten en logistieke diensten. Den Hollander Food is een verpakkingseenheid waarbij het accent ligt op voorgesneden kaas in verschillende hersluitbare verpakkingen. Deze overname is in lijn met de *route2020*-ambitie om uit te groeien tot 'preferred supplier' voor klanten in verschillende marktsegmenten. Zijerveld sluit goed aan bij de bestaande activiteiten van FrieslandCampina in het voorverpakte segment en biedt toegevoegde waarde voor onze klanten, in het bijzonder in het verssegment met speciaalkazen.

Vanaf de acquisitiedatum zijn Zijerveld en Den Hollander Food geconsolideerd als onderdeel van de business group Cheese, Butter & Milkpowder. In de twee maanden tot en met 30 juni 2013 bedroeg de bijdrage van Zijerveld en Den Hollander Food aan de netto-omzet EUR 78 miljoen en de bijdrage aan de winst EUR 3 miljoen negatief, inclusief eenmalige, acquisitiegerelateerde effecten. Het management schat, dat als de overname op 1 januari 2013 had plaatsgevonden, de geconsolideerde netto-omzet van FrieslandCampina EUR 5.690 miljoen zou hebben bedragen en de geconsolideerde winst gedurende het eerste halfjaar op EUR 161 miljoen zou zijn uitgekomen. Bij het bepalen van deze bedragen is het management uitgegaan van dezelfde reële waarde correcties op overnamedatum als wanneer de acquisitie op 1 januari 2013 zou hebben plaatsgevonden.

FrieslandCampina heeft Zijerveld en Den Hollander Food verworven door het betalen van een bedrag van EUR 80 miljoen en een voorwaardelijke vergoeding van EUR 19 miljoen.

De belangrijkste verworven activa en aangegane verplichtingen die op de overnamedatum zijn erkend, zijn:

Identificeerbare verworven activa en aangegane verplichtingen	
Grond, gebouw en installaties	21
Immateriële activa	48
Voorraden	28
Overige financiële activa	69
Liquide middelen	1
Latente belastingverplichtingen	-12
Overige verplichtingen	-81
Saldo identificeerbare activa en verplichtingen	74

De reële waarden van de verworven netto identificeerbare activa en aangegane verplichtingen zijn vastgesteld op basis van de voorlopige allocatie van de koopprijs die door een derde partij is uitgevoerd. De Europese Unie heeft als remedie voor de acquisitie vereist dat een deel van het verkoopvolume van halfharde geitenkaas dat FrieslandCampina afneemt van Amalthea (zelfstandige geitenmelkcoöperatie) door Amalthea ter beschikking moet worden gesteld aan een of meerdere externe partijen. Binnen de waarderingsperiode van één jaar zal FrieslandCampina de allocatie van de koopprijs definitief afronden.

De handels- en overige vorderingen bestaan uit bruto contractuele bedragen ter waarde van EUR 66 miljoen, waarvan naar verwachting EUR 3 miljoen op overnamedatum oninbaar is.

Goodwill

Uit hoofde van de overname is de goodwill als volgt opgenomen:

Reële waarde van de overgedragen vergoeding	99
Reële waarde van identificeerbare activa en verplichtingen	-74
Goodwill	25

De goodwill is voornamelijk toe te rekenen aan de synergievoordelen die naar verwachting zullen worden gerealiseerd bij het integreren van Zijerveld en Den Hollander Food in de business group Cheese, Butter & Milkpowder. De opgenomen goodwill is fiscaal niet aftrekbaar.

Acquisitie gerelateerde kosten ten bedrage van EUR 2 miljoen zijn verantwoord als bedrijfslasten in de winst-en-verliesrekening voor het eerste halfjaar; de overnamekosten hebben onder andere betrekking op externe juridische kosten en due diligencekosten.

Bedrijfslasten

In de bedrijfslasten is de vergoeding voor melk aan leden-melkveehouders opgenomen van EUR 1.892 miljoen (eerste halfjaar 2012: EUR 1.696 miljoen).

Financieringsbaten en -lasten

De toename van de financieringsbaten en -lasten in het eerste halfjaar van 2013 wordt voornamelijk veroorzaakt door een negatief koersresultaat van EUR 4 miljoen op vorderingen en schulden in vreemde valuta terwijl dit in de eerste helft van 2012 een positief resultaat was van EUR 14 miljoen. Daarnaast bedragen de lasten put-optie in de eerste helft van 2013 EUR 2 miljoen (2012: EUR 15 miljoen), de daling van de lasten put-optie wordt veroorzaakt door het vervallen van de put-optie in juni 2013.

Belastingen

De hogere belastingdruk in de eerste helft van 2013 van 35% ten opzichte van de eerste helft van 2012 van 33% is onder meer het gevolg van het afboeken van in het verleden geactiveerde verliezen in Hongarije en niet verrekenbare bronbelasting op ontvangen dividenden uit Nigeria, Indonesië en Thailand.

Grond, gebouwen en installaties

Het verloop van de balanspost grond, gebouwen en installaties gedurende het eerste halfjaar 2013 is als volgt te specificeren:

Boekwaarde begin boekjaar	1.918
Consolidatie	21
Investerings	159
Desinvesteringen	-3
Valuta-omrekenverschillen	-6
Afschrijvingen	-92
Boekwaarde per 30 juni	1.997

De mutatie uit hoofde van consolidatie heeft betrekking op verkregen materiële vaste activa van Zijerveld en Den Hollander Food van EUR 21 miljoen. De investeringen van EUR 159 miljoen hebben voornamelijk betrekking op de uitbreiding van de productiecapaciteit in Nederland.

Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa gedurende het eerste halfjaar van 2013 is als volgt te specificeren:

Boekwaarde begin boekjaar	1.290
Consolidatie	73
Investerings	26
Valuta-omrekenverschillen	-12
Amortisatie	-11
Waardeaanpassing verplichting inzake put optie	25
Boekwaarde per 30 juni	1.391

De mutatie uit hoofde van consolidatie heeft betrekking op de verkregen immateriële vaste activa van Zijerveld en Den Hollander Food van EUR 48 miljoen en de gerelateerde goodwill van EUR 25 miljoen voor deze acquisitie. De immateriële activa hebben voornamelijk betrekking op klantrelaties en knowhow en worden in 2 tot 15 jaren geamortiseerd.

FrieslandCampina is in 2010 een wereldwijd IT-standaardisatie programma gestart, gedurende de eerste helft van 2013 is hiervoor een bedrag van EUR 16 miljoen geactiveerd. In 2012 is het systeem door de eerste werkmaatschappijen in gebruik genomen. De uitrol naar de andere werkmaatschappijen zal een aantal jaren in beslag nemen.

In het eerste halfjaar van 2013 is de waarde van de verplichting inzake de DFE put-optie gestegen met EUR 25 miljoen, deze waardevermeerdering is toegevoegd aan de goodwill. De put-optie is in juni 2013 komen te vervallen, dit heeft geen invloed op het verantwoorde bedrag aan goodwill.

Impairment tests

De impairment test wordt jaarlijks in het tweede kwartaal uitgevoerd. Bij de impairment test wordt de realiseerbare waarde per groep van kasstroomgenererende eenheden berekend, of op een ander moment indien er sprake is van een aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering. Goodwill wordt gevolgd en getest op het niveau van de business groups (zijnde groepen van kasstroomgenererende eenheden). Door de acquisitie van Zijerveld en Den Hollander Food is vanaf 2013 ook goodwill gealloceerd aan Cheese, Butter & Milkpowder.

De goodwill is als volgt aan de kasstroomgenererende eenheden gealloceerd:

Consumer Products Europe	756
Consumer Products International	145
Cheese, Butter & Milkpowder	25
Ingredients	163
	1.089

De belangrijkste aannames die zijn toegepast bij de berekening van de bedrijfswaarde per business group zijn:

	%	%	%
		Gebudgetteerde EBITDA	Disconteringsvoet voor belasting
	Eind waarde		
Consumer Products Europe	2,0	6-8	11
Consumer Products International	2,5	16-20	13
Cheese, Butter & Milkpowder	2,0	4-5	11
Ingredients	2,0	14-23	10

De gebudgetteerde EBITDA-marges zijn gebaseerd op actuele ervaringen, specifieke verwachtingen voor de nabije toekomst en marktconforme groeipercentages. De disconteringsvoeten zijn gebaseerd op opgaven van financiële adviseurs. De disconteringsvoeten zijn bepaald voor belasting, in overeenstemming met IAS 36.55.

De realiseerbare waarden, zijnde de bedrijfswaarden, van de kasstroomgenererende eenheden zijn bepaald op basis van het budget 2013 en de meerjarenplannen. Voor de periode na 2017 is een groeipercentage gehanteerd dat gelijk is aan de verwachte lange termijn inflatiepercentages, gelijk aan de eindwaarde.

De uitkomst van de impairment test is dat de realiseerbare waarden de boekwaarden van de kasstroomgenererende eenheden te boven gaan.

Gevoeligheid voor veranderingen in veronderstellingen

Uit de impairment test is gebleken dat de geschatte realiseerbare waarde van Consumer Products Europe de boekwaarde met EUR 279 miljoen overschrijdt. De executive board heeft twee belangrijke veronderstellingen geïdentificeerd, waarbij wijzigingen in deze twee veronderstellingen zouden kunnen leiden tot een bijzondere waardevermindering. Onderstaand wordt aangegeven in welke mate één van deze twee veronderstellingen, in procentpunten, zou moeten veranderen zodat de geschatte realiseerbare waarde gelijk wordt aan de boekwaarde.

Benodigde verandering voor een gelijke uitkomst van boekwaarde en realiseerbare waarde:

Disconteringsvoet voor belastingen	+2%
Gebudgetteerde EBITDA	-1%

De aan de belangrijke veronderstellingen toegekende waarden vertegenwoordigen het oordeel van het management over de toekomstige ontwikkelingen in Consumer Products Europe en zijn zowel op externe als interne bronnen gebaseerd.

De uitkomst van de impairment testen van Consumer Products International, Cheese, Butter & Milkpowder en Ingredients laat zien dat de realiseerbare waarde de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheden in ruime mate te boven gaat. Een redelijke aanpassing van de uitgangspunten leidt in deze gevallen niet tot een lagere realiseerbare waarde dan de boekwaarde van deze business groups.

Voorraden

Van de voorraad gereed product en handelsgoederen is EUR 208 miljoen (eerst halfjaar 2012: EUR 162 miljoen) gewaardeerd tegen lagere opbrengstwaarde. In het eerste halfjaar van 2013 bedraagt de totale afwaardering van de voorraad gereed product en handelsgoederen naar marktwaarde EUR 13 miljoen.

Eigen vermogen

FrieslandCampina heeft op 3 juni 2013 haar 7,125 procent perpetuele cumulatieve achtergestelde obligatie van EUR 125 miljoen uit 2003 afgelost. De notering van de obligatie aan Euronext Amsterdam is hiermee beëindigd. Naast de hoofdsom is EUR 8 miljoen verschuldigde rente betaald.

Personeelsbeloningen

IAS 19, herzien 2011, wordt toegepast sinds 1 januari 2013. Als gevolg daarvan wordt de verwachte opbrengst beleggingen van toegezegd-pensioenregelingen niet opgenomen in de winst-en-verliesrekening. In plaats daarvan wordt de rente op de netto verplichting/actief uit hoofde van toegezegde pensioenaanspraken opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Deze wordt berekend door de netto pensioenverplichting te vermenigvuldigen met de discontovoet die wordt gebruikt om de pensioenaanspraken te waarderen.

Ook kunnen nog niet in aanmerking genomen kosten inzake verstreken dienstjaren niet langer worden uitgesteld en verantwoord gedurende toekomstige dienstjaren. In plaats daarvan worden alle kosten inzake verstreken dienstjaren opgenomen wanneer de wijziging van een pensioenregeling ingaat of wanneer FrieslandCampina bijbehorende kosten van reorganisatie of beëindiging opneemt. Tot 2012 werden kosten inzake verstreken dienstjaren lineair opgenomen als lasten in de gemiddelde periode tot de aanspraken onvoorwaardelijk werden toegezegd.

De impact van IAS 19, herzien 2011, op de verkorte geconsolideerde balans per 31 december 2012:

Impact van IAS 19, herzien 2011, op nog te betalen pensioenkosten	
Nog te betalen pensioenkosten voor invoering	257
Toename nog te betalen pensioenkosten als gevolg van invoering	341
Nog te betalen pensioenkosten na invoering	598
Gerubriceerd onder vaste activa	4
Gerubriceerd onder langlopende verplichtingen	602

Impact van IAS 19, herzien 2011, op het eigen vermogen	
Toename nog te betalen pensioenkosten	-341
Toename latente belastingvorderingen	85
Netto effect op eigen vermogen	-256

De netto negatieve impact op het eigen vermogen van EUR 256 miljoen bestaat voor EUR 260 miljoen uit nog niet verwerkte actuariële resultaten en nog niet in aanmerking genomen kosten inzake verstreken dienstjaren en voor EUR 4 miljoen uit de netto impact op de winst-en-verliesrekening van 2012, als gevolg van het berekenen van de opbrengst van beleggingen op basis van de discontovoet die wordt gebruikt om de toegezegde pensioenaanspraken te verdisconteren. Van de niet verwerkte actuariële resultaten en nog niet in aanmerking genomen kosten inzake verstreken dienstjaren (EUR 260 miljoen) heeft EUR 190 miljoen betrekking op 2012 en EUR 70 miljoen op de jaren daarvoor.

Ten behoeve van de vergelijking met het eerste halfjaar 2012 volgt onderstaand de impact op de tussentijdse geconsolideerde halfjaarcijfers per 30 juni 2012:

Toename winst voor belastingen	3
Toename belastingeffect	-1
Toename van winst na belastingen	2
Herwaardering nog te betalen pensioenkosten vóór 2012, na belastingen, opgenomen in saldo begin boekjaar	-70
Herwaardering nog te betalen pensioenkosten, na belastingen, opgenomen in het totaalresultaat	-156
Netto effect op het eigen vermogen	-224

Overige kortlopende verplichtingen

Op basis van een overeenkomst tussen FrieslandCampina en Fonterra Co-operative Group Ltd had FrieslandCampina de verplichting het 50% belang, dat gehouden werd door Fonterra in DMV-Fonterra Excipients GmbH & Co KG, over te nemen tegen tenminste de inbrengwaarde van Fonterra bij het aangaan van de joint venture in 2006. Fonterra heeft geen gebruik gemaakt van het recht om deze put-optie uit te oefenen in juni 2013 en derhalve is de put-optie komen te vervallen. FrieslandCampina behoudt zeggenschap over DMV-Fonterra Excipients GmbH & Co KG na het vervallen van deze put-optie, en derhalve is de transactie verwerkt als transactie tussen aandeelhouders. Als gevolg hiervan is de verplichting inzake de put-optie van EUR 182 miljoen ten gunste

gekomen van de reserves en de minderheidsbelangen in het eigen vermogen.

Financiële instrumenten

Accountingclassificaties en reële waarden

De reële waarde en boekwaarde van financiële activa en passiva zoals opgenomen in de geconsolideerde balans wordt in onderstaande tabel weergegeven. Hierbij is de reële waarde het bedrag dat zou zijn ontvangen of betaald als de vorderingen en/of verplichtingen waren afgewikkeld op balansdatum, zonder verdere verplichtingen.

30 juni 2013						
	Gewaardeerd tegen reële waarde via winst-en-verliesrekening	Derivaten in hedge relatie	Leningen en vorderingen	Overige financiële verplichtingen	Boekwaarde	Reële waarde
Overige financiële activa		12	44		56	59
Handelsdebiteuren en overige vorderingen	1		1.404		1.405	1.405
Liquide middelen			524		524	524
Overige financiële verplichtingen	20	48			68	68
Langlopende rentedragende verplichtingen				1.230	1.230	1.318
Verplichtingen aan financiers				386	386	389
Handelscrediteuren en overige (financiële) verplichtingen	8	8		2.106	2.122	2.122

De reële waarde is gelijk gesteld aan de boekwaarde, met uitzondering voor de rentedragende verplichtingen met een vast rentepercentage en de overige financiële activa. Voor de berekening van de reële waarde van deze verplichtingen is een gemiddeld gewogen rentepercentage van 2,2% (2012: 1,5%) gebruikt. Voor de berekening van de reële waarde de overige financiële activa is een gemiddeld gewogen rentepercentage van 1,5% gebruikt.

Hiërarchie reële waarden

In de onderstaande tabel worden de financiële instrumenten die tegen reële waarde gewaardeerd zijn weergegeven per waarderingsmethode. De verschillende waarderingsmethoden zijn als volgt gedefinieerd:

- Niveau 1: reële waarde bepaald door gebruikmaking van marktnoteringen (niet aangepast) in actieve markten voor gelijke activa en passiva;
- Niveau 2: reële waarde bepaald door gebruikmaking van gegevens, anders dan in niveau 1, die direct (bijvoorbeeld als prijzen) of indirect (bijvoorbeeld afgeleid van prijzen) waarneembaar zijn voor het actief of passief;
- Niveau 3: reële waarde bepaald door gebruikmaking van gegevens die niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

Voor financiële instrumenten die op terugkerende basis en tegen reële waarde worden opgenomen, wordt bepaald of zich aan het eind van elke verslagperiode overboekingen hebben voorgedaan tussen niveaus in de hiërarchie.

30 juni 2013				
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Overige financiële activa		12		12
Handelsdebiteuren en overige vorderingen		1		1
Totale activa		13		13
Overige langlopende verplichtingen		49	19	68
Handelscrediteuren en overige verplichtingen		16		16
Totale passiva		65	19	84

De derivaten zijn aangemerkt als niveau 2 waarderingmethode. De reële waarde van de valutatermijncontracten wordt berekend door vergelijking met de actuele termijnkoersen van contracten voor gelijke resterende looptijden. De reële waarde van rente-swapcontracten wordt bepaald aan de hand van de contante waarde op basis van actuele marktgegevens.

Gedurende de eerste helft van 2013 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden bij de financiële instrumenten aangemerkt als niveau 3:

	DFE put-optie	Voorwaardelijke vergoeding
Boekwaarde begin boekjaar	155	
Opname door acquisitie		19
Financieringslast	2	
Waardeaanpassing via goodwill	25	
Transfer uit niveau 3	-182	
Boekwaarde per 30 juni		19

De DFE put-optie is vervallen per juni 2013 en de eindwaarde van de put-optie is bepaald op basis van de contante waarde methode die gebruik maakt van de actuele marktgegevens en de toekomstige kasstromen. De toekomstige kasstromen zijn verdisconteerd tegen de gangbare discontovoeten. De voorwaardelijke vergoeding inzake de acquisitie van Zijerveld en Den Hollander Food is bepaald op basis de reële waarde per 30 juni 2013 van de voorwaardelijke vergoeding van maximaal EUR 25 miljoen. Hierbij is een inschatting gemaakt van de verwachte EBITDA-groei over de komende 3 jaren en is de verwachte voorwaardelijke verplichting contant gemaakt met een discontovoet van 11%.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De niet in de balans opgenomen verplichtingen wijken niet materieel af van die welke zijn opgenomen in de laatst verschenen jaarrekening (2012).

Transacties met verbonden partijen

Er heeft geen wijziging plaatsgevonden in de aard en omvang van de informatie over verbonden partijen ten opzichte van de toelichting in de jaarrekening over 2012.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die moeten worden opgenomen in het halfjaarbericht 2013.

Amersfoort, 23 augustus 2013

FrieslandCampina

Elke dag voorziet Koninklijke FrieslandCampina N.V. circa 1 miljard consumenten verspreid over de wereld van voeding die rijk is aan waardevolle voedingsstoffen. Met een jaaromzet van 10,3 miljard euro behoort FrieslandCampina tot de vijf grootste zuivelondernemingen in de wereld.

FrieslandCampina levert consumentenproducten als zuivelranken, kindervoeding, kaas en desserts in een groot aantal Europese landen, in Azië en in Afrika. Ook worden producten geleverd aan professionele afnemers, waaronder room- en boterproducten aan bakkerijen en horecabedrijven. Daarnaast produceert FrieslandCampina ingrediënten en half-fabricaten voor producenten van kindervoeding, de voedingsmiddelenindustrie en de farmaceutische sector wereldwijd.

FrieslandCampina heeft vestigingen in 28 landen met in totaal 19.946 medewerkers. De producten van FrieslandCampina vinden hun weg naar meer dan 100 landen. Het centrale kantoor van de onderneming is gevestigd in Amersfoort. De activiteiten van FrieslandCampina zijn onderverdeeld in vier marktgeoriënteerde business groups: Consumer Products Europe; Consumer Products International; Cheese, Butter & Milkpowder en Ingredients. De vennootschap is volledig in handen van Zuivelcoöperatie FrieslandCampina U.A., met 19.487 leden-melkveehouders in Nederland, Duitsland en België een van de grootste zuivelcoöperaties in de wereld.

Koninklijke FrieslandCampina N.V.

Stationsplein 4
3818 LE Amersfoort
T +31 33 713 3333

www.frieslandcampina.com